

ເອກະລັກຂອງຊົນເຜົ່າ ແທນ

2015

ຈັດພິມໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ຮ່ວມກັບ: CLICK

ສະໜັບສະໜູນໂດຍ: SDC

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Embassy of Switzerland

**Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC**

ຄໍາເຫັນ ຂອງຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

ປະເທດລາວ ເປັນປະເທດທີ່ນ້ອຍ, ເນື້ອທີ່ບໍ່ກວ້າງຂວາງແຕ່ກໍອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ແລະ ວັດທະນະທຳອັນດີງາມໂດຍສະເພາະແມ່ນຫຼາກຫຼາຍສີສັນຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າ. ຊຶ່ງເປັນສິ່ງເອກອ້າງທະນົງໃຈ ຂອງປວງຊົນລາວ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດເອົານັກທ່ອງທ່ຽວໃນທົ່ວໂລກຫຼາຍລ້ານຄົນເຂົ້າມາຮຽນຮູ້ວັດທະນະທຳດັ່ງກ່າວ ໃນແຕ່ລະປີ. ດັ່ງທີ່, ທ່ານ ປະທານ ໄກສອນພົມວິຫານ, ຜູ້ນຳທີ່ເຄົາລົບຮັກຂອງປວງຊົນລາວທັງຊາດໄດ້ໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າ: “ປະເທດລາວເຮົາມີວົງຄະນາຍາດລວມອັນປະກອບດ້ວຍຫຼາຍຊົນເຜົ່າ”. ໃນຫຼາຍຊົນເຜົ່າກໍມີຫຼາຍດ້ານທີ່ດີປຽບເໝືອນດັ່ງດອກໄມ້ນາໆພັນທີ່ພວມເບິ່ງບານໃນສວນອຸທະຍານອັນພາໃຫ້ມີຫຼາຍຮູບຫຼາຍສີສັນ ແລະ ສົ່ງກິນຫອມຫວນ.

ສະນັ້ນ, ເພື່ອເປັນການສົ່ງເສີມວັດທະນະທຳອັນດີງາມຂອງບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ກົມຊົນເຜົ່າ ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດຮ່ວມກັບ ວິສະຫະກິດ CLICK I4 Dev ໂດຍ: ສະໜັບສະໜູນຈາກສະຖານທູດ ສະວິດສະແລັ່ນ (SDC), ຈຶ່ງໄດ້ຮຽບຮຽງ ແລະ ຈັດພິມປຶ້ມກ່ຽວກັບຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ຄົນໃໝ່ໂດຍແຍກຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນເມື່ອກ່ອນ. ເພື່ອເຜີຍແຜ່ໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ເຂົ້າໃຈຮີດຄອງປະເພນີອັນເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າແທ່ນ ໃນ ສປປ ລາວ. ປຶ້ມນ້ອຍຫົວນີ້ແມ່ນບັນລະຍາຍກ່ຽວກັບເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ຊຶ່ງປະກອບດ້ວຍ: ຊື່ເອີ້ນ, ການຂະຫຍາຍຕົວຂອງພົນລະເມືອງ, ການນຸ່ງຫົ່ມ, ການກິນຢູ່, ການຕັ້ງພູມລຳເນົາ, ບາງຮີດ ແລະ ປະເພນີ.

ແຕ່ເນື່ອງຈາກ, ການຮຽບຮຽງເນື້ອໃນຄັ້ງນີ້ແມ່ນບົນພື້ນຖານຂໍ້ມູນທີ່ມີແລ້ວ, ສະນັ້ນ, ຈຶ່ງມີຂໍ້ຈຳກັດ, ຄວາມຊັດເຈນ, ຄວາມອຸດົມສົມບູນດ້ານຂໍ້ມູນພໍສົມຄວນ, ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ຫວັງຢ່າງຍິ່ງວ່າປຶ້ມດັ່ງກ່າວຈະເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມໃນການເຂົ້າໃຈໄດ້ເອກະລັກອັນສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ໃນ ສປປ ລາວ ບໍ່ຫຼາຍກໍໜ້ອຍ ແລະ ຈະເປັນພື້ນຖານຕື່ມກ່ຽວກັບການຄົ້ນຄວ້າຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ນຳເອົາຂໍ້ມູນໃໝ່ມາປັບປຸງໃຫ້ມີເນື້ອໃນອຸດົມສົມບູນເພີ່ມຂຶ້ນໃນອະນາຄົດ

ທ່ານສາມາດດາວໂຫຼດເອົາເນື້ອໃນປຶ້ມ ດັ່ງກ່າວໄດ້ທີ່ເວັບໄຊ :

www.doe-lfnc.org ຫຼື ຕິດຕໍ່ຂໍ້ມູນເພີ່ມເຕີມມາຍັງ ກົມຊົນເຜົ່າ

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ

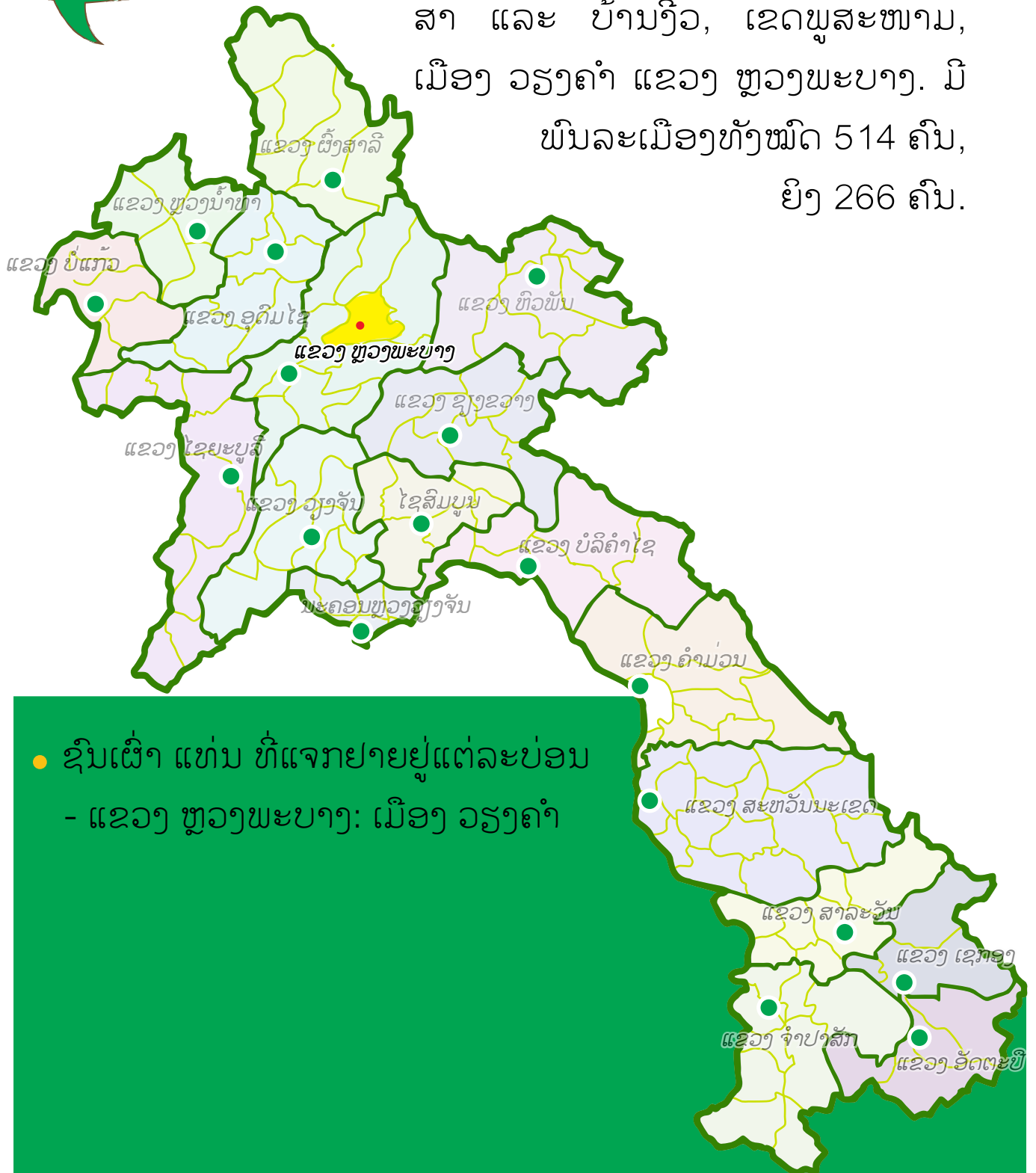
ທີ່ເບີໂທ: 021 218965, Email : ethnic123lfnc@gmail.com

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, ວັນທີ.....2015

ສູນກາງແນວລາວສ້າງຊາດ
ຫົວໜ້າກົມຊົນເຜົ່າ

ແຜນທີ່ການແຈກຢາຍພົນລະເມືອງ

ປັດຈຸບັນຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ໄດ້ຕັ້ງ
ຖິ່ນຖານບ້ານຊ່ອງຢູ່ສອງບ້ານຄື: ບ້ານ
ສາ ແລະ ບ້ານງົວ, ເຂດພູສະໜາມ,
ເມືອງ ວຽງຄຳ ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ. ມີ
ພົນລະເມືອງທັງໝົດ 514 ຄົນ,
ຍິງ 266 ຄົນ.

- ຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ທີ່ແຈກຢາຍຢູ່ແຕ່ລະບ່ອນ
- ແຂວງ ຫຼວງພະບາງ: ເມືອງ ວຽງຄຳ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາ ແລະ ຊື່ເອີ້ນ

ປະຫວັດຄວາມເປັນມາຂອງຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ທີ່ດຳລົງຊີວິດຢູ່ ສປປ ລາວ ໂດຍມີການເຄື່ອນຍ້າຍຈາກຊາຍແດນຂອງປະເທດ ມຽນມາ ໃນຕົ້ນສະຕະວັດທີ XIX ຜູ້ນຳພາການ ເຄື່ອນຍ້າຍມີຊື່ວ່າ: ນາງ ອາງລາງ, ສາເຫດຂອງການຍົກຍ້າຍແມ່ນຍ້ອນເສີກສົງຄາມ ແລະ ການຊອກເນື້ອທີ່ເຮັດການຜະລິດ, ທີ່ຢູ່ອາໄສຖາວອນ, ມີຄວາມສະດວກ ແລະ ປອດໄພ.

ເຂົາເຈົ້າເອີ້ນຕົນເອງວ່າ: “ແທ່ນ”, ຊົນເຜົ່າອື່ນເອີ້ນ, ຊື່ທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກ ແລະ ຊື່ທີ່ໃຊ້ໃນທາງການກໍແມ່ນຊົນເຜົ່າ “ ແທ່ນ ”.

ອາຊີບຂອງຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ

ເຂົາເຈົ້າມີອາຊີບຕົ້ນຕໍໃນການເຮັດໄຮ່ປູກເຂົ້າໜຽວຊຶ່ງເປັນການຜະລິດເພື່ອກຸ້ມກິນຂອງຄອບຄົວເປັນຫຼັກ. ສະນັ້ນ, ເວລາຂອງເຂົາເຈົ້າສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຈະຢູ່ກັບການເຮັດໄຮ່ເຂົ້າ, ຄຽງຄູ່ກັບການປູກເຂົ້າແລ້ວ ຍັງປູກພືດຜັກຕ່າງໆ ໄວ້ບໍລິໂພກໃນຄົວເຮືອນຄື: ໄຮ່ເຂົ້າຜົນດຽວນັ້ນເຂົາເຈົ້າສາມາດປູກທັງພືດຜັກ, ໝາກອຶ, ໝາກຟັກ, ໝາກຖົ່ວ, ໝາກເຜັດ, ໝາກເຂືອ, ໝາກໂຕ່ນ, ໝາກແຕງ, ສາລີ, ມັນ ແລະ ອື່ນໆ ເພື່ອເປັນອາຫານໃຫ້ສັດລ້ຽງ ແລະ ຮັບປະກັນການບໍລິໂພກໃນເວລາຂາດເຂີນເຂົ້າກິນ.

ສຳລັບການລ້ຽງສັດຂອງພວກເຂົາເທົ່າທີ່ເຫັນທຸກຄອບຄົວຈະມີການລ້ຽງໄກ່ ແລະ ໝູ ຊຶ່ງສັດເຫຼົ່ານີ້ຈະລ້ຽງໄວ້ເພື່ອປະກອບໃນພິທີກຳຕ່າງໆ ແລະ ກໍຂ້າກິນເປັນອາຫານໃນບາງໂອກາດເທົ່ານັ້ນ. ຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ເມື່ອເຂົາເຈົ້າມີເວລາຫ່ວາງກໍຈະເດີນທາງມາແລກປ່ຽນຊື້-ຂາຍຕາມທ້ອງຕະຫຼາດໃນເມືອງ ຫຼື ຕະຫຼາດທີ່ຈັດຂຶ້ນໃນທ້ອງຖິ່ນ.

ທີ່ຕັ້ງບ້ານ ແລະ ເຮືອນ

ຕາມປະເພນີທີ່ເຄີຍສືບທອດກັນມາແຕ່ບູຮານນະການເຂົາເຈົ້າ ມັກປຸກສ້າງ ແລະ ຢູ່ເຮືອນຮ້ານ. ພາຍໃນເຮືອນຈະມີການຈັດແບ່ງເປັນ ສອງສ່ວນຄື: ສ່ວນທີ່ໜຶ່ງແມ່ນໃຊ້ສຳລັບເປັນບ່ອນນອນ ແລະ ຮັບແຂກ, ອີກສ່ວນໜຶ່ງໃຊ້ສຳລັບແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ.

ສຳລັບການຈັດແບ່ງ ຫ້ອງນອນ ແລະ ຂະໜາດຄວາມໃຫຍ່ ນ້ອຍຂອງເຮືອນແມ່ນອີງຕາມສະມາຊິກຂອງຄົວເຮືອນ, ຍ້ອນວ່າເຂົາ ເຈົ້າມີຄວາມເຊື່ອຖືເລື່ອງຜີຢູ່ແຕ່ລະຫຼັງຄາເຮືອນຈະມີຮ້ານບູຊາຊຶ່ງສ່ວນ ຫຼາຍແລ້ວຈະຢູ່ໃນຫ້ອງນອນ ພໍ່, ແມ່ ຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງເຮືອນ. ສະນັ້ນ, ຊົນເຜົ່ານີ້ຈຶ່ງມີຂໍ້ຫ້າມ ແລະ ການຄະລຳ ຄື: ຫ້າມເຂົ້າຫ້ອງນອນ ແລະ ຫ້າມຂຶ້ນເຮືອນເດັດຂາດໃນເວລາມີເຄື່ອງໝາຍທີ່ເປັນຟົດໄມ້ດິບຕິດ ຢູ່ຝາເຮືອນ.

ພາບໂດຍ: ອົງການ SDC

ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ

ໃນສະໄໝກ່ອນ ຜູ້ຊາຍນຸ່ງໂສ້ງຫົວຕໍ່, ນຸ່ງເສື້ອມີແໜ່ງ, ແມ່ຍິງນຸ່ງສິ້ນຕໍ່ຫົວ, ຕີນເກາະ, ຜ້າຄຣຸນຫົວສີຂາວສອງສົ້ນເປັນຫຼາຍສີ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນແພຝ້າຍຍ້ອມນິນທີ່ຜະລິດດ້ວຍສີໄມ້ລາຍມີອັນປານິດຂອງແມ່ຍິງ. ປັດຈຸບັນ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມຂອງເຂົາເຈົ້າຈະຫັນມາຊົມໃຊ້ຜະລິດຕະພັນທີ່ສຳເລັດຮູບຕາມທ້ອງຕະຫຼາດ.

ສ່ວນເຄື່ອງນຸ່ງທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຊົນເຜົ່າຕົນນັ້ນຈະນຳໃຊ້ໃນເວລາທີ່ເຮັດພິທີກຳ, ງານວາງສະແດງເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ການສະແດງສິລະປະ ແລະ ວັນສຳຄັນຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ.

ອາຫານ ແລະ ເຄື່ອງດື່ມ

ຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ແມ່ນນິຍົມກິນເຂົ້າໜຽວທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ປູກເອງ ແລະ ສ່ວນອາຫານທີ່ເຂົາເຈົ້າມັກກິນແມ່ນປະເພດ: ແກງ, ລາບ ແລະ ແຈ່ວ. ສຳລັບການກິນດື່ມເຂົາເຈົ້າມັກດື່ມເຫຼົ້າຂາວ (ເຫຼົ້າເດັດ) ແລະ ດື່ມນ້ຳດິບຕາມທຳມະຊາດທີ່ບໍ່ໄດ້ຕົ້ມ ຫຼື ກັ່ນຕອງ. ປັດຈຸບັນໄດ້ມີການຫັນປ່ຽນໄປຕາມສະພາບຄວາມເປັນຈິງຂອງສັງຄົມທີ່ມີການພັດທະນາທັງການກິນ, ການດື່ມ, ການສູບ ແລະ ອື່ນໆ.

ພາບໂດຍ: ກົມຊົນເຜົ່າ

ພາບໂດຍ: ກິມຊິນເຜົ່າ

ຄວາມເຊື່ອຖື

ສະໄໝກ່ອນທີ່ເຂົາເຈົ້າຕັ້ງພູມລຳເນົາດຳລົງຊີວິດຢູ່ປ່າ ແລະ ພູດອຍ ຕ້ອງໄດ້ນົບໄຫວ້ຜີ ເພື່ອຫຼີກເວັ້ນກ່ຽວກັບສິ່ງຊົ່ວຮ້າຍເກີດຂຶ້ນ. ໄດ້ບູຊາຜີບັນພະບູລຸດ, ຜີພໍ່ແມ່, ທັງໄດ້ມີຄວາມເຊື່ອຖືເລື່ອງໂຊກລາງ. ນອກຈາກນັ້ນ, ຍັງເຊື່ອຜີປູ່ຕາ, ຜີພູຜາປ່າດົງ, ຜີແມ່ນ້ຳລຳເຊ, ຜີກົກ ໄມ້ໃຫຍ່ເຫຼົ່ານີ້ເປັນຕົ້ນ.

ຍ້ອນການເຄື່ອນຍ້າຍຂອງເຂົາເຈົ້າໄປຫຼາຍເຂດແຄ້ວນ ສົມທົບກັບການດຳລົງຊີວິດທີ່ຢູ່ສະຫຼັບສັບຫ່ວາງກັນກັບຊົນເຜົ່າຕ່າງ ໆ ແລະ ຈາກການຕິດຕໍ່ພົວພັນເຊິ່ງກັນ ແລະ ກັນລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ ໃກ້ຄຽງຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ເຂົາເຈົ້າມີຮີດຄອງປະເພນີ, ຄວາມເຊື່ອຖືແບບປະສົມ ປະສານຄື: ຄວາມເຊື່ອຖືໃນພູດທະສາສະໜາຄຽງຄູ່ກັບຄວາມເຊື່ອໃນ ເລື່ອງຈິດວິນຍານ ແລະ ເຊື່ອຖືຜີອີກດ້ວຍ.

ຮອບວຽນໃນເດືອນ 8 ຂອງທຸກໆປີແມ່ນໄດ້ຈັດພິທີລ້ຽງຜີ ນາງອາງລາງ ປີທີ 1 ແລະ 2 ແມ່ນເອົາໄກ່ລ້ຽງ, ປີທີ 3 ແມ່ນເອົາໝູລ້ຽງ, ຈະມີຂີ້ຫ້າມ ແລະ ການຄະລຳຄື: ຄົນນອກບໍ່ໃຫ້ເຂົ້າ, ຄົນໃນບ້ານບໍ່ໃຫ້ ອອກ, ຖ້າມີການລ່ວງລະເມີດກໍຈະມີການປັບໄໝຕາມແຕ່ກໍລະນີ ແລະ ລ້ຽງຜີບ້ານ.

ສິລະປະວັນນະຄະດີ

ດ້ານສິລະປະວັນນະຄະດີມີລັກສະນະປະສົມປະສານ ແລະ ຍືມຈາກຊົນເຜົ່າທີ່ຢູ່ໃກ້ຄຽງ, ການຂັບລຳຕ່າງໆ ແມ່ນມີລັກສະນະແບບ ຊົນເຜົ່າ ລາວ. ໝາຍຄວາມວ່າ: ວັດທະນະທຳໃນດ້ານນີ້ບໍ່ມີເອກະລັກ ທີ່ເປັນອັນສະເພາະຂອງຕົນ.

ພາສາປາກເວົ້າ

ຊົນເຜົ່າ ແທ່ນ ມີພາສາປາກເວົ້າທີ່ເປັນເອກະລັກສະເພາະຂອງຕົນເອງ, ຈັດເຂົ້າຢູ່ໃນໝວດພາສາມອນ-ຂະແມ, ບໍ່ມີຕົວໜັງສືຂຽນ, ສາມາດເວົ້າພາສາລາວ ແລະ ພາສາຊົນເຜົ່າ ກຶມມຸ ໄດ້ດີ.

ຄັດຈາກປຶ້ມບັນດາຊົນເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ

ການສົມທຽບ

ພາສາ ລາວ ກັບ ພາສາ ແທ່ນ

ລຳດັບ	ພາສາ ລາວ	ພາສາ ແທ່ນ
01	ສະບາຍດີ	ສະບາຍດີວັະ
02	ໂຊກດີ	ແອໂຊກມໍ
03	ຂອບໃຈ	ງອັບກົງປີມູ້ມໍ
04	ຂໍໂທດ	ຂໍໂທດ
05	ເຈົ້າຊື່ຫຍັງ?	ເສັດເຢນມໍ?
06	ເຮັດຫຍັງຢູ່?	ເສັດມໍເຕໂກຍໂອະ?
07	ກິນເຂົ້າແລ້ວບໍ່?	ມະເມງກັດວະ?
08	ລາກ່ອນ	ເຢນປະລະມໍ
09	ພົບກັນໃໝ່	ມື້ເຈບປັນເດະຕາເມະ
10	ບໍ່ເປັນຫຍັງ	ກໍເງະແນວໃດວະ

ຂໍ້ມູນໂດຍ: ທ່ານ ຄຳຈັນ ບ້ານ ສາ ເມືອງ ວຽງຄຳ